

Jezik i stil suvremenih administrativnih spisa

Dautović, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:072969>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Diplomski studij Hrvatskog jezika i književnosti i Engleskog jezika i književnosti

Ana Dautović

Jezik i stil suvremenih administrativnih spisa

Diplomski rad

Mentorica: prof. dr. sc. Vlasta Rišner

Osijek, 2023.

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Odsjek za hrvatski jezik i književnost / Katedra za suvremeni hrvatski jezik

Diplomski studij Hrvatskoga jezika i književnosti i Engleskog jezika i književnosti

Ana Dautović

Jezik i stil suvremenih administrativnih spisa

Diplomski rad

Znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika

Mentorica: prof. dr. sc. Vlasta Rišner

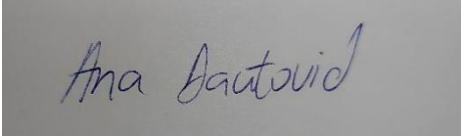
Osijek, 2023.

IZJAVA

Izjavljujem s punom materijalnom i moralnom odgovornošću da sam ovaj rad samostalno napravila te da u njemu nema kopiranih ili prepisanih dijelova teksta tuđih radova, a da nisu označeni kao citati s napisanim izvorom odakle su preneseni. Svojim vlastoručnim potpisom potvrđujem da sam suglasna da Filozofski fakultet Osijek trajno pohrani i javno objavi ovaj moj rad u internetskoj bazi završnih i diplomskih radova knjižnice Filozofskog fakulteta Osijek, knjižnice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

U Osijeku 7. rujna 2023.

Ana Dautović, 0122223172

A rectangular box containing a handwritten signature in blue ink that reads "Ana Dautović".

Sadržaj

1. Uvod.....	6
2. Stilistika, stilovi i diskursi.....	7
3. Polifunktionalnost hrvatskog jezika.....	10
3.1. Odnos funkcionalnih stilova i hrvatskoga standardnog jezika.....	11
4. Administrativni stil hrvatskog jezika.....	13
4.1. Podstilovi administrativnog stila.....	14
4.2. Obilježja administrativnog stila.....	15
4.3. Dosadašnja istraživanja administrativnog stila.....	17
5. Sintaksa u administrativnom stilu.....	19
5.1. Glagolske kolokacije.....	21
6. Glagolske kolokacije u suvremenim administrativnim spisima.....	23
6.1. Glagol + A.....	23
6.2. Pasivne konstrukcije s glagolskim kolokacijama.....	35
7. Zaključak.....	39
8. Literatura.....	40
9. Kratice i izvori.....	42

SAŽETAK

Hrvatski standardni jezik dijeli se na pet funkcionalnih stilova nastalih prema pet uopćenih područja komunikacije, a prema podjeli J. Silića (2006: 36) to su administrativno-poslovni, znanstveni, književno-umjetnički, novinsko-publicistički i razgovorni stil. Svaki od tih stilova ima svoje značajke, a poneke nisu prisutne samo u jednom. Administrativno-poslovni stil koristi se na svim visokim državnim funkcijama kao što su diplomacija, zakonodavstvo, pravo, vojska, policija i sl., kao i na poslovnim područjima; u uredima, administraciji i sl. Osobitosti su administrativnoga stila jednostavnost, eksplicitnost, ekonomičnost, jasnoća, objektivnost, imperativnost, kao i težnja za usklađenosti s normom hrvatskoga jezika. S obzirom na široko područje u kojemu se koristi, administrativno-poslovni stil dijeli se na podstilove; zakonodavno-pravni, društveno-politički, diplomatski, poslovni i personalni (Tošović (1988: 83). U ovome se radu istražuje pojavljivanje glagolskih kolokacija u dva zakonodavno-pravna dokumenta, *Ustavnom zakonu o Ustavnom sudu Republike Hrvatske* i *Zakonu o parničnom postupku*. Glagolske su kolokacije sveze glagola i imenice ili prijedložno-padežnog izraza, a zbog svoje česte pojavnosti u administrativno-poslovnom stilu postaju njihovom značajkom. Na građi se istražuje pojavljivanje glagolske kolokacije koja se sastoji od glagola i imenice u akuzativu te glagolskih kolokacija koje čine pasivne konstrukcije.

KLJUČNE RIJEČI: *administrativni stil, zakonodavno-pravni podstil, glagolske kolokacije, Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, Zakon o parničnom postupku*

1. Uvod

U ovom se radu istražuju najzastupljenije glagolske kolokacije prisutne u administrativnom stilu, odnosno u zakonskom podstilu kojemu pripadaju zakoni, uredbе, naredbe i pravilnici. Glagolske su kolokacije izrazi koje čine glagol i imenica ili prijedložno-padežni izraz (Blagus Bartolec, 2017: 287) te koji postaju izrazito učestali, zbog čega su osobitost administrativnog stila. U radu se definira polifunkcionalnost hrvatskog jezika, odnosno sposobnost jezika da komunicira i prenosi različite vrste informacija, uključujući opisivanje objekata i pojava, izražavanje emocija, obavljanje formalne komunikacije, prenošenje znanja i mnoge druge funkcije. Te jezične funkcije nazivaju se funkcionalnim stilovima, a prema podjeli J. Silića (2006: 36) dijele se na znanstveni, administrativno-poslovni, novinsko-publicistički, književno-umjetnički i razgovorni stil. Funkcionalni stilovi izazivaju interes među mnogim hrvatskim jezikoslovcima, a Josip Silić svoja je istraživanja objedinio u knjizi *Funkcionalni stilovi hrvatskog standardnog jezika*, objavljenoj 2006. godine. U radu se prikazuje i noviji pristup raslojavanju jezika kroz diskursnu stilistiku, prema knjizi *Jezično raslojavanje i tipovi diskursa* Lade Badurine i Marine Kovačević (2001). Autorice umjesto podjele na funkcionalne stilove donose podjelu na diskursne tipove. Prema toj podjeli administrativni diskurs pripada specijalističkom diskursu.

Administrativni stil odlikuje jasnoća, preciznost, nedvosmislenost, jednostavnost, imperativnost te se koristi unificirana terminologija prikladna stilu. Neke njegove značajke nisu uvijek u skladu s normom, i iako su duboko ukorijenjene u stil i ponekad prelaze u druge stilove te značajke često imaju svoju svrhu pa su zato općeprihvaćene. Administrativni stil upotrebljava se u državnim institucijama, pravnim i zakonodavnim sferama, poslovnim i uredskim okruženjima, a njima je zajednička ovisnost o pisanom tragu u kojemu su administrativizmi češći nego u govoru; dakle u ustavima, zakonima, odredbama, ugovorima, propisima i sl.

U drugome dijelu rada pažnja se posvećuje sintaktičkim obilježjima administrativnog stila, konkretno glagolskim kolokacijama. U radu se istražuje pojavnost određenih glagolskih kolokacija u dva zakonodavno-pravna dokumenta; *Ustavnom zakonu o Ustavnom sudu Republike Hrvatske* i *Zakonu o parničnom postupku*.

2. Stilistika, stilovi i diskursi

Korijene stilistike, kao i mnogih drugih disciplina, možemo prepoznati još u antičkom dobu kada je normu jezika oblikovao uspješan pisac ili govornik, pa se tako jezik književnih djela smatrao najpravilnijim i on je pripadao visokom stilu. U novije doba, stilistika se također razvija s fokusom na književnost. Leo Spitzer proučava književna djela pokušavajući doći do njegove srži, odnosno temeljne ideje. Na početku 20. stoljeća nastaje moderna stilistika koja se temelji na koncepciji stilistike Charlesa Ballyja, i koja proučava opći, a ne individualni jezik. U tom razdoblju na važnosti dobivaju psihologija i sociologija čiji se utjecaj ranije nije uzimao u obzir, Bally ih je uveo u analizu jezičnog izraza, pa tako njegova stilistika proučava afektivne elemente jezičnog izraza, kao i efekte izraza koji su svojstveni određenim sociološkim sredinama. Ballyjeva stilistika proučava elemente i strukture općeg jezika uz kriterij afektivnosti kojim se proučava jezični izraz.¹

Tako dolazi do raslojavanja stilistike na književnu i jezičnu; jedna proučava odnos jezičnog izraza i misli promatrajući jezične činjenice same za sebe kao ekspresivna sredstva u jeziku, a druga proučava odnos jezičnog izraza i pojedinca, promatrajući jezične činjenice kao individualnost onoga koji ih upotrebljava.

Kroz vrijeme, u stilistici se pojavljuju mnogi smjerovi, od kojih su najvažniji: impresionistički, strukturalistički i funkcionalni (Katnić-Bakaršić, 2001: 15). Impresionistička stilistika proučava jezik književnih djela počivajući na subjektivnosti, a ne objektivno-lingvistički. Strukturalna lingvistička stilistika, pod utjecajem strukturalizma koji se javlja u znanosti o jeziku, analizira sve tipove tekstova preciziranim lingvističkim tehnikama. Funkcionalna stilistika proučava funkcije jezika koje se pojavljuju u različitim područjima ljudskog života, odnosno raslojava jezik na funkcionalne stilove (Tošović, 1998: 21).

Na samim počecima hrvatske stilistike jezikoslovci najviše pozornosti posvećuju upravo književnoj stilistici i njezinu poučavanju, no sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća dolazi do razdoblja funkcionalizma u kojemu se mnogi jezikoslovci posvećuju proučavanju funkcionalnih stilova. Značajniji među njima su Krunoslav Pranjić i Josip Silić koji iznose značajke funkcionalnih stilova hrvatskog jezika.

U okviru proučavanja slavenskih jezika, uključujući i hrvatski, postoji bogata tradicija funkcionalno-stilističkog pristupa jeziku. Unutar funkcionalne stilistike analizira se kako standardni jezik funkcionira u društvenoj zajednici, istražujući raznolike svrhe i dokaze za

¹ Prema: Guberina, Petar. *Stilistika*. 1. poglavlje: *Što je stilistika?* Preuzeto s: <https://stilistika.org/i-sto-je-stilistika>

višenamjensku upotrebu standardnog jezika koji prati različite aspekte ljudskog života. U ovom kontekstu, funkcionalni stilovi se smatraju podskupovima standardnog jezika, oblicima izražavanja standardnog jezika te postoji podjela na pet funkcionalnih stilova: znanstveni, administrativno-poslovni, novinarsko-publicistički, književno-umjetnički (ili beletristički) i razgovorni stil (Silić, 2006: 36).

Opisujući karakteristike svakog od ovih funkcionalnih stilova, funkcionalna stilistika, koja se temelji na strukturalizmu, pruža detaljne opise jezičnih sustava, bliže njihovoj konkretnoj primjeni, i to s obzirom na funkcionalne kriterije. Drugim riječima, ta disciplina istražuje i opisuje podsustave jezika koji se prepoznaju na temelju funkcija koje jezik obavlja u društvenoj i jezičnoj zajednici (Badurina, 2007²).

Teorija funkcionalnih stilova temelji se na konceptu standardnog jezika kao jedinstvu različitosti. Drugim riječima, različite manifestacije jezika grupiraju se pod pojmom standardnog jezika, koji se tretira kao svojevrsni podsustav ili podjezik. Središnje pitanje ovdje je tko, kada i kako koristi standardni jezik, a to pitanje ima svoju retoričku dimenziju. Konkretno, teorija prepoznaje da se standardni jezik manifestira na svoj jedinstven način u svakoj životnoj situaciji koju funkcionalna stilistika prepoznaje i analizira.

Josip Silić uvelike pridonosi funkcionalnoj stilistici tako što prvi lingvistički klasificira funkcionalne stilove na temelju polifunkcionalnosti standardnog jezika (Ryznar, 2016: 104). Takva podjela prihvaćena je u hrvatskom obrazovnom sustavu, naziva se „školskom“ podjelom, no mnogi jezikoslovci kasnije predlažu drugačiji pristup funkcionalnim stilovima. Silić na jezik gleda kao na sustav i ne uključuje sve izvanjezične utjecaje koje drugi jezikoslovci kasnije naglašavaju. Milica Mihaljević (2002: 327) zaključuju da svaki od funkcionalnih stilova može biti isključen iz standarda. Primjerice dijalektna poezija pripada književnoumjetničkom funkcionalnom stilu, ali ne pripada književnoumjetničkom funkcionalnom stilu hrvatskog jezika. Najviše problema u takvoj klasifikaciji funkcionalnih stilova pronalazi se u književnoumjetničkom i razgovornom stilu.

Kada se promišlja o jezičnom raslojavanju, neizbježno je jezik promatrati u društvenom kontekstu, a s obzirom na to da je „*tekst* primjer jezika u uporabi“, taj isti tekst dobiva na značajnoj važnosti jer, osim što nastaje u određenom kontekstu, on taj kontekst i oblikuje (Badurina, 2007:

² Preuzeto s: <https://stilistika.org/stiloteka/analize/163-jezicno-raslojavanje-i-tipovi-diskursa>

14). Da bismo prepoznali funkcionalnost jezika, moramo jezikoslovno promišljanje uputiti na komunikacijske vrijednosti teksta, tj. diskursa.

Diskursna je stilistika multidisciplinarnan pogled na jezik. Diskurs se inače smatra sinonimom teksta, no diskurs je ustvari pojam puno šireg shvaćanja od teksta, njemu nadređen, mnogo kompleksniji prikaz jezične djelatnosti (Badurina, 2007: 15) Badurina i Kovačević (2001: 16) predlažu podjelu na diskursne tipove: razgovorni, znanstveni, literarni, administrativni i publicistički diskurs.

Badurina i Kovačević predlažu drukčiji pristup funkcionalnoj stilistici prema kojemu jezik ne treba promatrati linearno i raslojavati na pet usko definiranih funkcionalnih stilova, već ga treba promatrati kroz polje diskursa koje čini koordinatni sustav dviju osi. Te koordinatne osi predstavljaju vertikalno i horizontalno raslojavanje, od kojih se vertikalno odnosi na govor i pismo, a horizontalno uključuje funkcije koje se formiraju unutar diskursa. Također, predlaže se razlikovanje privatnog i javnog diskursa; privatni diskurs često preuzima značajke drugih diskursa, s njima se isprepliće i pretapa, dok se javni diskurs naravno odnosi na jezik koji se koristi u javnome životu i u užem smislu obuhvaća jezik javne, društvene komunikacije, politički, publicistički, itd. – te javni diskurs u širem smislu ili specijalizirani diskurs – akademski/znanstveni, primijenjeni/stručni (Badurina, 2007: 16).

Javni diskurs u užem smislu dostupan je svima, svi su mu izloženi i svima je usmjeren. Izrazito je demokratičan, a njegovi pošiljatelji najčešće su predsjednici, zastupnici, novinari, političari, svećenici i sl. s tim da se može govoriti i privatno i javno. Specijalizirani je diskurs manje javan i najčešće usmjeren specijaliziranoj publici i upravo se administrativni diskurs svrstava u takav diskurs (Badurina, 2007: 17).

S obzirom na konstantne promjene u komunikaciji koje izaziva moderna tehnologija i njezin napredak, kao i ostale promjene u jeziku i društvu, očekivano je da dolazi do izazova u funkcionalnoj stilistici koja se značajno razvija zadnjih pedesetak godina. Pojavom diskursne stilistike funkcionalna stilistika se ne poništava u potpunosti, nego je samo izazvana da se preoblikuje uzimajući u obzir neke druge elemente. U ovome radu oslanja se na funkcionalni pristup jeziku i podjelu na funkcionalne stilove hrvatskog standardnog jezika jer je se takva podjela i dalje najčešće primjenjuje.

3. Polifunktionalnost hrvatskog jezika

Čovječanstvo velikim dijelom ovisi o komunikaciji, bilo verbalnoj ili neverbalnoj, no verbalna komunikacija omogućuje viši stupanj razumijevanja, pa je tako potreba za jezikom neizbježna. Jezik je postao temeljnim aspektom ljudskog društva i interakcije kojim se prenose informacije, misli, osjećaji i spoznaje, a kao takav postao je neodvojiv od čovjeka, tj. društva. Promjene u društvu izazivaju promjene u jeziku, ali isto tako jezik utječe na društvo, te oboje utječu na međusobni razvoj. „Nestankom jedne zajednice gubi se i njezin jezik, kao i dio kulture, tradicije i bogatstva pojedinoga naroda što ukazuje na veliku važnost jezika za čovječanstvo“ (Frančić, Petrović, 2013: 14).

Hrvatski je jezik polifunktionalan, što znači da ima sposobnost obavljanja različitih jezičnih funkcija u komunikaciji. Polifunktionalnost omogućava govornicima da koriste jezik na različite načine kako bi prenijeli različite vrste informacija i ostvarili različite komunikacijske ciljeve, a te njegove funkcije nazivamo funkcionalnim stilovima.

Hrvatski se jezik može promatrati kao sustav ili kao standard – u tom slučaju, sustav bi bio ono što se naziva jezikom, a standard ono što se naziva govorom. Ono što se smatra standardnim jezikom ustvari je normirani govor (Silić, 2006: 17). Hrvatski jezik ima tri narječja; štokavsko, kajkavsko i čakavsko, te uz njih još mnogo regionalnih dijalekata koji jezik čine izuzetno bogatim i ekspresivnim, no isto tako kompleksnim. Potreba za standardizacijom jezika bila je neizbježna, pa je tako štokavsko narječje postalo osnovica standardnog hrvatskog jezika, koji je uređen gramatičkom, pravopisnom i leksičkom normom. Takav normirani jezik potreban je za formalnu komunikaciju koja pruža veći stupanj razumijevanja među korisnicima.

Standardni jezik nadređen je funkcionalnim stilovima koji teže njegovoj uporabi, no postoji razlika među stilovima koja ponekad uključuje odmak od norme koja je propisana. Ipak, to je najčešće usvojeno obilježje toga stila, koje ga čini različitim od ostalih (Mihaljević, 2002: 326). Funkcionalni stilovi tako imaju svoje značajke i pravila koji također treba znati prepoznavati te koje se moraju učiti.

Svaki od stilova ima posebna obilježja koja ga razlikuju od ostalih funkcionalnih stilova, poput službenog jezika koji se koristi u pravnim i administrativnim dokumentima ili književnog jezika koji se koristi u književnim djelima. Funkcionalni su stilovi različiti načini uporabe jezika prilagođeni različitim situacijama i ciljevima komunikacije. Oni obično uključuju različita jezične sredstva, kao što su leksik, gramatika i intonacija, koja se koriste za postizanje određenog cilja. Hrvatski standardni jezik upotrebljava se u formalnim komunikacijskim situacijama, kao što su

škola, mediji, književnost, administracija, itd. On se odlikuje strogo definiranom pravopisnom i gramatičkom normom te stilom.

3.1. Odnos funkcionalnih stilova i hrvatskoga standardnog jezika

Odnos između funkcionalnih stilova i hrvatskog standardnog jezika takav je da se funkcionalni stilovi upotrebljavaju za određene ciljeve i situacije, dok se hrvatski standardni jezik upotrebljava kao općeniti standard za jezičnu komunikaciju u formalnim situacijama. Funkcionalni stilovi često se upotrebljavaju za usmenu komunikaciju, dok se hrvatski standardni jezik češće upotrebljava za pisanu komunikaciju. Na primjer, govornik koji želi komunicirati s djecom upotrebljavat će funkcionalni stil koji je prilagođen njihovoj dobi, dok će se u formalnom pisanom dokumentu upotrebljavati hrvatski standardni jezik.

Standardnim se jezikom služe ljudi različitih zanimanja i interesa; novinari, znanstvenici, administrativni radnici, književnici, političari, govornici, profesori i sl. pa se s obzirom na različitost njihovih interesnih područja razlikuje i sam jezik kojeg upotrebljavaju. Zbog toga je važno poznavati funkcionalne stilove i njihova obilježja kako bi se znalo kada koji upotrebljavati i na koji način (Mihaljević, 2002: 326).

Znanstveni stil upotrebljava se u stručnim radovima, poput znanstvenih radova, disertacija i članaka. Karakterizira ga precizno i stručno izražavanje te znanstvena terminologija. Administrativno-publicistički stil upotrebljava se u službenim dokumentima, zakonima, propisima i dr., a karakterizira ga precizno izražavanje i tehnička terminologija. Novinarsko-publicistički stil upotrebljava se u kolumnama, novinskim tekstovima, u komentarima, izjavama i sl. Ovaj stil karakterizira emotivno izražavanje, osobna stajališta i kritički ton. Književno umjetnički stil upotrebljava se u književnim djelima, poput romana, poezije i drame. Ovaj stil karakterizira bogat rječnik, izražena stilizacija i složena gramatika. Razgovorni ili govorni stil upotrebljava se u svakodnevnom razgovoru. Ovaj stil karakterizira jednostavnija gramatika i manje formalni leksik.

Prema Milici Mihaljević (2002: 328) „u svakom funkcionalnom stilu mogu se razlikovati a) poželjne značajke (npr. leksička i terminološka unifikacija u znanstvenom i administrativno-poslovnom stilu, zatim b) značajke koje nisu u skladu s normom no prihvatljive su u tom funkcionalnom stilu (npr. sklanjanje pridjeva i zamjenica po određenoj sklonidbi i odbacivanje navezaka u administrativnome), te c) značajke koje se u funkcionalnome stilu često pojavljuju, ali ih treba izbjegavati ako želimo da funkcionalni stil pripada standardu (npr. nerazlikovanje instrumentalna sredstva i instrumentalna društva u razgovornome funkcionalnom stilu)“.

Funkcionalni stilovi međusobno se razlikuju, no imaju i obilježja koja dijele te se tako i međusobno nadopunjuju. Razlike koje postoje među njima su na morfološkoj, sintaktičkoj, semantičkoj, leksičkoj, fonološkoj i prozodijskoj razini.

Na leksičkoj razini razlika među funkcionalnim stilovima školski je definirana; razgovorni stil obilježen je kolokvijalizmima, književnoumjetnički stil poetizmima, administrativno-poslovni stil obilježen je administratizmima, znanstveni stil obilježen je znanstvenom terminologijom, a publicistički stil obilježen je žurnalizmima (Mihaljević, 2002: 328).

Najmanje su prihvaćeni od navedenih obilježja upravo administrativizmi, a to su leksemi, ili čak sintagme, koji se pojavljuju u tom funkcionalnom stilu te koji često nisu u skladu s hrvatskim standardnim jezikom, kao npr. zamolba umjesto molba, izvješće umjesto izvještaj, djelatnik umjesto radnik, djelatno vrijeme umjesto radno vrijeme (Mihaljević, 2002: 329).

S obzirom na to da se funkcionalni stilovi smatraju stilovima hrvatskog standardnog jezika, dakle onoga koji ima svoja pravila, dolazi do nejasnoća u takvoj kvalifikaciji. Naime, razgovorni stil obilježava vrlo izraženi stupanj slobode izražavanja koji najčešće nije u skladu s normom, pa tako dolazi do pitanja kako neka nenormirana obilježja toga stila mogu pripadati stilu standardnog hrvatskog jezika. Jasno je da on tada pripada nestandardnom jeziku (Rišner, Glušac, 2001: 11). Književnoumjetnički stil također je često problematiziran među jezikoslovcima. Administrativni stil jedan je od stilova koji najmanje odstupaju od norme, kao i znanstveni.

4. Administrativni stil hrvatskog jezika

Administrativno-poslovni stil upotrebljava se u administrativnim ili birokratskim okruženjima, kao što su uredi, državne institucije ili tvrtke. To uključuje terminologiju i stil koji se upotrebljava u službenim dokumentima, kao i jezik koji se upotrebljava u razgovoru između službenih osoba. Najveće promjene u povijesti najnovijeg razdoblja hrvatskog standardnog jezika nastale su upravo u administrativno-poslovnim stilu zbog njegove važnosti u suvremenoj komunikaciji pa tako taj stil ima značajnu prevagu nad drugim funkcionalnim stilovima i zbog toga se često poistovjećuje s hrvatskim standardnim jezikom (Silić, 2006: 65).

Prema Siliću (2006), opće značajke administrativno-poslovnoga stila su: „jednostavnost, točnost, potpunost, ujednačenost, eksplicitnost, ekonomičnost, analitičnost, konkretnost, objektivnost, kratkoća, određenost, terminološkičnost, neemocionalnost, imperativnost, klišeiziranost i jezični parazitizam“, od kojih će se neke značajke detaljnije opisati u sljedećem poglavlju.

Administrativni stil karakterizira se poštivanjem jezičnih normi i na planu izraza i na planu sadržaja. Međutim, u nekim slučajevima, administrativni stil mogu karakterizirati česta odstupanja od pravila standardnoga jezika. Jedan od razloga za to je činjenica da administrativni tekstovi moraju biti precizni i jasni, što ponekad zahtijeva uporabu specifične terminologije i strukturnih uzoraka koji se ne uklapaju u pravila standardnog jezika. Pored toga, administrativni tekstovi često sadrže tehničke detalje i terminologiju, koji su specifični za određenu struku ili područje (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005).

Iako se teži jezičnoj pravilnosti u administrativnom stilu, ona se u praksi ne provodi dosljedno. To je zato što se administrativni tekstovi često pišu za stručne ciljane skupine koje su upoznate s određenom terminologijom i strukturama upotrijebljenim u administrativnom stilu, te ne postoji potreba za dosljednim poštivanjem pravila standardnog jezika (Kovačević, Badurina, 2001: 90). Administrativno-poslovni stil ima veliki utjecaj na druge funkcionalne stilove jer se često poistovjećuje s hrvatskim standardnim jezikom, ali i zbog svoje imperativnosti koja ga čini agresivnim (Silić, 2006: 65).

Također, uzrok tomu može biti i činjenica da mnogi ljudi upotrebljavaju administrativni stil u svakodnevnom govoru i pisanju, što može dovesti do toga da se tehnike i strukture upotrijebljene u administrativnom stilu prenesu na druga područja. Drugi razlog može biti prekomjerna upotreba tehničke terminologije i struktura u administrativnom stilu, što može dovesti do zamagljivanja jasnoće i razumljivosti teksta za druge ciljane skupine. Pored toga, mnogi ljudi koji proučavaju

administrativni stil ili koji se bave pisanjem administrativnih tekstova mogu prenijeti nazivlje iz administrativnog stila na druge tekstne oblike. Zato je važno upotrebljavati administrativni stil kada je to potrebno i prilagoditi ga ciljnoj skupini teksta, te osigurati da se ne prenose pogreške koje nisu primjerene za druga područja ili ciljne skupine.

U hrvatskom jeziku administrativni stil odnosi se na jezik koji se upotrebljava u administrativnim okruženjima i obuhvaća različite vrste jezika, uključujući jezik uprave, politike, ureda, trgovine, ugovora, rješenja i molbi (Silić i Pranjković 2007: 379). Jezik uprave odnosi se na jezik koji se upotrebljava u institucijama i ustanovama državne uprave. Jezik politike se odnosi na jezik koji se upotrebljava u političkim kontekstima, kao što su govori političara, političke kampanje i politički diskurs.

Administrativni funkcionalni stil je jedan od pet stilova hrvatskoga standardnog jezika, koji se upotrebljava u službenim dokumentima i izjavama, te se odlikuje preciznošću, strogošću i formalnošću. Administrativni stil je stil standardnoga jezika koji se upotrebljava u području prava, pravosuđa, diplomacije, državnih službi, bankarstva i financija, gospodarstva i publikacije. Taj stil karakterizira jasno i precizno izražavanje te se često upotrebljava za zakonodavne, pravne i administrativne dokumente. Administrativni stil definiran je strogo određenim normama i propisima. On je dizajniran da bude jednostavan, jasan, nedvosmislen i leksički unificiran kako bi se olakšalo razumijevanje i pravilno tumačenje službenih dokumenata, što zahtijeva preciznost, jasnoću i nedvosmislenost u izražavanju.

4.1. Podstilovi administrativnog stila

S obzirom na veliku rasprostranjenost funkcionalnih stilova u jeziku, Tošović (1988: 81) definira i postojanje međustilova te podstilova, kako bi se njima obuhvatilo veće područje jezika. Tošović administrativno-poslovni stil dijeli na zakonodavno-pravni (njemu pripadaju *zakoni, statuti, ustavi, odluke, odredbe, rješenja, naredbe*), društveno-politički (*rezolucije, povelje, deklaracije, programi, referati, priopćenja, izjave*), diplomatski (*komunikeji, note, demarši, protokoli, memorandumi, izjave, zabilješke, poslanice*), poslovni (*ugovori, dogovori, dopisi, certifikati, specifikacije, računi, narudžbe, uplatnice, fakture*) i personalni (*molbe, žalbe, autobiografije, oporuke, punomoći, upitnici, ankete, formulari, osobni dokumenti*) (1988: 83) te se s tom podjelom slažu Kovačević i Badurina (Kovačević, Badurina, 2001: 81), iako naglašavaju da ima mana. Vladimira Rezo predlaže podjelu na dvije sastavnice: administrativnu i poslovnu. Administrativne tekstove dijeli na: 1. ustavne i državotvorne odluke, 2. zakone, uredbe, naredbe i

pravilnike, 3. međunarodne ugovore, 4. diplomatske dokumente, 5. izvješća i 6. zapisnike, dok u poslovne tekstove ubraja gospodarske udžbenike i priručnike te poslovna pisma (2018: 372). Milica Mihaljević u zborniku *Od norme do uporabe 2* obrađuje temu Osobnog stila kao podstila administrativnog stila i u njemu navodi druge podstilove: zakonodavno-pravni, društveno-politički, diplomatski, poslovni i osobni (Mihaljević, 2020: 11). U radu se primjenjuje Tošovićeva podjela zbog njezina detaljnijeg opisa.

4.2. Obilježja administrativnog stila

Jedna od najpoznatijih značajki administrativno-poslovnog stila bio bi pleonazam – izražavanje jednoga te istoga značenja dvjema ili s više različitih riječi (Silić, 2006: 68). Iako je pleonazam ono što se u hrvatskom standardnom jeziku izbjegava, u ovom funkcionalnom stilu se ponekad pojavljuje „namjerno“, tj. pleonazam postaje njegova nužnost. Najčešći primjeri pleonazama bili bi: *no međutim* („*Sve je učinjeno. No međutim oni svejedno nisu zadovoljni.*“, *oko stotinjak* („*Na trgu se okupilo oko stotinjak demonstranata*“), itd. (Silić, 2006: 68).

S obzirom da se administrativnim stilom pišu mnogi službeni dokumenti koji najčešće nešto uvjetuju, propisuju, zabranjuju ili dopuštaju, u njima prepoznajemo imperativnost. Imperativ je glagolski način kojega obilježava hipotetičnost, on izriče radnju koja bi se tek trebala dogoditi (Pranjković, Badurina, 2012: 621). Tako se u administrativnim spisima, najčešće upotrebljava imperativnost da bi se iskazale nečije dužnosti (tada se uz imperativ koristi uz glagol *morati*), obveze, ali i posljedice nekih hipotetskih događaja, ali bez uporabe uskličnika na kraju. Imperativnost se u hrvatskom jeziku iskazuje na mnoge načine; imperativom, infinitivom, futurom prvim, konstrukcijom *da + prezent* ili *da + perfekt* te imperativnim česticama ili defektnim glagolima (Pranjković, Badurina, 2012: 619). I. Pranjković i L. Badurina (2012: 619) govore o dvjema osnovnim vrstama izricanja imperativnosti: gramatičkoj i leksičkoj, koja se izriče performativnim glagolima kao što su *dopuštati*, *zabranjivati*, *zahtijevati*, *određivati*, *moliti*, *tražiti*, *pozivati*, *predlagati* itd.

Nadalje, normativnost, jednostavnost i stilska neobilježenost traže od administrativno-poslovnog stila da se u svojoj uporabi svede na prezent, perfekt i futur prvi, dok se ostali glagolski oblici i vremena izbjegavaju. Glagoli se često upotrebljavaju u pasivnom obliku kako bi se izbjeglo isticanje subjekta radnje i fokus stavio na predmet radnje. Rečenice ovog stila izrazito su kratke, bez suvišnih opisa. Nema inverzije obavijesnog predikata, a rečenice i njihovi dijelovi nižu se po logičkome načelu (Silić, 2006: 71).

Također, jedna od značajki administrativno-poslovnog stila je želja za što jačim djelovanjem na onoga kome je poruka upućena što dovodi do pretjeranog preuveličavanja sadržaja poruke (npr. *očaravajući, božanski, trijumfalan, jedinstven* itd.), kao i želja za isticanjem, tj. pojačavanjem dojma, zbog čega se upotrebljavaju upečatljive riječi i izrazi koji se kasnije parazitiraju uz druge i tako udomaće u administrativno-poslovni stil (npr. *sustav, ustroj, politika, režim* itd.) (Silić, 2006: 72).

Administrativizmi i ideologizmi koji se pojavljuju u administrativno-poslovnom stilu često se udomaćuju u drugim stilovima, najviše u razgovornom, ali i u publicističkom stilu, jer su oba pod velikim utjecajem administrativno-poslovnog stila (npr. „*dospjele obaveze, fizičke osobe, poslovni subjekti, socijalni partneri, društvo povjerenja, vanjskopolitička pitanja, reforma*“, Hudeček, Mihaljević, 2009: 23) te se s vremenom takvi izrazi neutraliziraju i pokazuju smjer ulaska u opći aktivni leksik. Upravo se zbog toga pleonazmi i druge gotove jezične konstrukcije ponekad pojavljuju u drugim stilovima.

Jezič administrativno-poslovnih tekstova temelji se na ustaljenim i zadanim jezičnim formulama, što uključuje upotrebu preciznoga tehničkog nazivlja, kao i strukturne uzorke koji se upotrebljavaju u tim područjima. Ta se jezična formula odražava na sintagmatskoj i sintaktičkoj razini, što uključuje uporabu specifičnih imenskih i glagolskih kolokacija, koje su vezane za određenu struku (Blagus Bartolec, 2017: 285).

„Jezič je to naime kojemu se pripisuje moć (državne) administracije, ali i različite manipulacije i ideologizacije“ (Kovačević, Badurina 2001: 479). Ideologizacija se u administrativnom stilu može pojaviti kada se jezična ispravnost procjenjuje kroz ideološki stav. To znači da se određene riječi ili izrazi upotrebljavaju ili zabranjuju u skladu s ideološkim stavom, a ne u skladu s jezičnom ispravnošću. Također, ideološki se stav može projicirati kroz jezičnu ispravnost, upotrebljavajući formalne izraze, riječi i strukture koje se smatraju „pravilnima“ i „korektnima“ u skladu s ideologijom (Silić, 2006: 38). To je sporna praksa koja može dovesti do nejasnoća u komunikaciji, a može stvoriti i probleme u javnom i profesionalnom životu.

Jezična se ispravnost prvenstveno odnosi na gramatičku točnost, jezične norme i razumijevanje. Ideološki stavovi mogu se izraziti, ali ne smiju biti upotrijebljeni za određivanje jezične ispravnosti. Tekstovi pisani administrativno-poslovnim stilom imaju jasnu i ustaljenu strukturu. To obično uključuje strogu logičku strukturu koja se sastoji od uvoda, glavnog dijela i zaključka.

U administrativnim tekstovima upotrebljava se ograničen broj leksičkih, morfoloških i sintaktičkih sredstava te precizne riječi, izrazi i fraze. Struktura administrativnih tekstova koncizna je, formalna i strogo logična te se koriste međusobno povezani paragrafi, koji su jasno podijeljeni i označeni u skladu sa svrhom teksta. Ta su pravila nametnuta s ciljem da se dođe do jasnog i izražavanja te da se osigura učinkovitost u komunikaciji u administrativnim kontekstima.

U administrativnome stilu ne treba upotrebljavati prostorno ograničen leksik (lokalizme, dijalektizme), vremenski ograničen leksik (arhaizmi), stilske figure, preneseno značenje, frazeme, uvećanice ili umanjenice, vulgarizme i dr. što utječe na njegovu konciznost (Andrijanić 2009: 17).

4.3. Dosadašnja istraživanja administrativnog stila

Administrativni stil bio je predmetom istraživanja mnogih jezikoslovaca, osobito u doba kada mrežne stranice, rječnici i druge digitalizirane baze podataka to uvelike olakšavaju. Postoji veliko zanimanje za suvremeni administrativni stil, a predmetom proučavanja često je i građa koja ne pripada suvremenosti.

Zbornik *Od norme do uporabe 2* (2020.) posvećen je administrativnom stilu; istražuju se i opisuju njegove značajke u dokumentima prošlih stoljeća, administrativni stil i njegovi dodiri s publicističkim stilom, administrativizmi u mrežnim rječnicima, osobni stil kao podstil administrativnog stila, jezik administrativnog stila u mađarskom gramatičkom priručniku, prilozi sa sufiksima -ce, -ice i -imice koji se pojavljuju u administrativnom stilu te pleonazmi u administrativnom stilu. Milica Mihaljević u svom radu *Osobni stil – nazivlje i razvoj u prvoj polovici 20. stoljeća* proučava osobni stil kao podstil administrativnoga stila i analizira privatne dokumente dviju obitelji te prati osobitosti administrativnog stila te analizira promjene u jeziku koje se događaju, najviše pod političkim utjecajima (2020: 13). Lana Hudeček posvećuje se istraživanju administrativizama u *Hrvatskom mrežnom rječniku – mrežniku*, koji ima više mogućnosti od tiskanog rječnika, kao i više primjera. S obzirom da je rječnik normiran, Hudeček zaključuje koji je administrativizam u skladu s normom i samim time poželjan, a koji nije (2020: 53).

Vladimira Rezo u *Povijesti hrvatskog jezika 4 i 5* objavljuje istraživanja o jeziku hrvatskih administrativno-poslovnih tekstova 19. i 20. stoljeća, dok u ranije spomenutom zborniku proučava neke sintaktičke značajke zakonskih tekstova 19. stoljeća.

Milica Mihaljević i Barbara Kovačević (2006) u časopisu *Jezik* obrađuju temu *Frazemi kroz funkcionalne stilove* i zaključuju da se u administrativnom stilu pojavljuju frazemi u širem smislu, kao i u znanstvenom, dok ostali stilovi sadrže i one u užem smislu.

Ljubica Andrijanić u studentskom časopisu *Hrvatistika* (2009) piše o obilježjima administrativnog stila koje uspoređuje s onima znanstvenog stila i utvrđuje da neka obilježja ta dva stila dijele.

Lana Hudeček, Kristian Lewis, i Milica Mihaljević istražuju i opisuju pleonazme u hrvatskome standardnom jeziku te ih dijele na potrebne i nepotrebne. Pleonazme obrađuju s normativnog i deskriptivnog stajališta (2011: 41).

Ivo Pranjković još 1996. piše o funkcionalnim stilovima i njihovoj sintaksi, pa tako i sintaksi administrativnog stila, dok konkretnije u sintaksu zalazi Goranka Blagus Bartolec koja 2017. piše o glagolskim kolokacijama koje se pojavljuju u administrativnom stilu.

5. Sintaksa u administrativnom stilu

Sintaksa u administrativnom stilu odnosi se na način na koji se riječi slažu u sintagme, rečenice i tekst kako bi se izrazile jasne i precizne misli. To uključuje pravilnu upotrebu gramatike, pravopisa i stilistike te uporabu odgovarajućih sintaktičkih struktura, kao što su konstrukcije s infinitivom ili aktivni glagol, kako bi se izbjegli nesporazumi ili krivo razumijevanje (Silić, Pranjković, 2005).

Prema J. Siliću (2006: 66) funkcionalni se stilovi mogu podijeliti na nominalne i verbalne. Nominalni su oni kojima je svojstven „predmet“, a verbalnima je svojstvena „radnja“, pa je u odnosu na tu podjelu prevaga na imenici, odnosno glagolu. Prema tome, administrativno poslovni stil je nominalan jer je u njemu sve podređeno imenskom načinu izražavanja. U skladu s nominalnošću, u administrativno-poslovnom stilu punoznačni glagoli mijenjaju se poluznačnima i odglagolnim imenicama: „*vrši se, obavlja ili provodi prodaja roba, popis stanovništva, procjena šteta*“, itd. S druge strane, Ivo Pranjković funkcionalne stilove dijeli na apstraktne i konkretne, ovisno o tome pojavljuju li se imenske ili glagolske konstrukcije, pa su tako apstraktni stilovi administrativni, znanstveni i publicistički, dok su konkretni razgovorni i beletristički stil (Pranjković 1996: 519).

Nominalizacija je jezični proces kojim se glagol ili druga vrsta riječi zamjenjuje imenicom ili izrazom s imenskim značenjem. Drugim riječima, to je postupak kojim se riječi koje označuju radnju ili svojstvo transformiraju u imenice koje označuju objekt ili koncept tog djelovanja ili svojstva. Primjer nominalizacije pretvaranje je glagola „pjevati“ u imenicu „pjevanje“ gdje se imenicom, umjesto glagolom, ukazuje na neku radnju. Nominalizacija je uzrok obezličivosti koja je poznata značajka administrativno-poslovnog stila. Vršitelj je u takvim strukturama uglavnom nepoznat, objekt neiskazan, a vrijeme neeksplicitno (Pranjković, 1996: 520)

I. Pranjković nominalizaciju dijeli na više tipova: „1. kondenzacija, 2. dekompozicija, 3. prepozicionalizacija, 4. intenzifikacija (1996: 521).

1. Kondenzacija je tip nominalizacije „u kojem se nerečenična jezična sredstva pojavljuju u funkciji pripočavanja rečeničnih sadržaja“ (Pranjković, 1996: 521). Drugim riječima, upotrebljavaju se konstrukcije kojima se mogu zamijeniti osobni glagolski oblici, kojima je svojstvena semantička ekvivalentnost te koji najčešće rezultiraju kraćim i kompaktnijim oblicima. Pranjković naglašava da se ta semantička ekvivalentnost izražava neosobnim glagolskim oblicima, glagolskim imenicima i participima, npr. Rade šuteći < Rade i šute (1996: 521).

2. Dekompozicija je gotovo suprotna kondenzaciji – njome se „predikacija ne sažima (kondenzira) nego se rastavlja na glagolsku i imensku sastavnicu“, npr. popisivati > vršiti popis (1996: 521).
3. Prepozicionalizacija je tip nominalizacije pri kojemu prilog dobiva funkciju veznika uz glagolske imenice, ali i preoblikovanje priloga ili pridjeva u prijedložne izraze, npr. Nije došao zbog bolesti < Nije došao zato što/jer je bio bolestan. (1996: 521)
4. Intenzifikacija, svojstvena upravo administrativno-poslovnom stilu, proces je proširivanja pojedinih imenskih konstrukcija novim imenskim elementima, kojima je funkcija da preciziraju ili istaknu sadržaj poruke, npr. u zakonodavstvu > u domeni zakonodavstva, u politici > u oblasti politike, itd. (1996: 521).

Nadalje, posebnost administrativno-poslovnoga stila koji pripada apstraktnim funkcionalnim stilovima pojava je relativnog značenja prijedloga i prijedložnih skupova. Njihova apstraktnost leži u tome da oni gotovo postaju pleonastični jer znače odnos, a uopćeno značenje odnosa karakteristika je kosih padeža, a ne prijedloga. Pojednostavljeno, prijedlozi relativnog značenja ne konkretiziraju padežna značenja, što im je inače svojstveno, nego ih apstrahiraju. Primjer toga je „u svezi s + I (u vezi s vašim pitanjem), s obzirom na + A (s obzirom na aktualnu situaciju), itd., (Pranjковиć, 1996: 522).

Zatim, izricanje pogodbenosti prijedložnim, tj. nominalnim konstrukcijama česta je pojava u ovome stilu, primjerice „U slučaju nevremena (*manifestacija se otkazuje*), U slučaju smrti (*ugovor ne bi vrijedio*), itd.“ (Pranjковиć, 1996: 523).

Što se tiče sintaktičkih razlika na razini rečenice, konkretne funkcionalne stilove karakteriziraju asindetizam i koordinacija, dok se u apstraktnim pojavljuje sindetizam i subordinacija, od kojih je sindetizam najčešći u poslovno-administrativnom stilu (Pranjковиć, 1996: 523).

Razlika među stilovima može se zamijetiti i na samoj razini teksta, gdje se u apstraktnim funkcionalnim stilovima vrlo često pojavljuju konektori koji su najvažnije sredstvo u njihovoj organizaciji teksta, dok se u konkretnim funkcionalnim stilovima gotovo ne pojavljuju (Pranjковиć, 1996: 524).

Sintaksa u administrativnom stilu važna je jer pomaže u jasnom i preciznom izražavanju misli te sprječava nesporazume ili krivo razumijevanje. Sintaksa je dio gramatike koji proučava rečenično ustrojstvo, tj. odnose među rečeničnim jedinicama. Sintaksa je dio gramatike koji se bavi pravilima slaganja riječi u rečenici ili tekstu. Sintagma je sintaktička jedinica koja se sastoji

od najmanje dviju punoznačnih riječi. Sintagme se mogu sastojati od više od dvije riječi i mogu imati različite funkcije u rečenici, kao što su subjekt, objekt ili predikat.

5.1. Glagolske kolokacije

Administrativno-poslovni funkcionalni stil upotrebljavaju ljudi na najvišim državnim funkcijama, pronalazi se u pravnim i poslovnim sferama, pa ga se stoga percipira strogim i ozbiljnim funkcionalnim stilom. Zbog važnosti onih koji ga upotrebljavaju za cijelo društvo, smatra se da je taj jezik izuzetno pravilan, tj. u skladu s standardnojezičnom normom, čime uvelike utječe na druge funkcionalne stilove i dovodi do toga da se neke osobitosti toga stila, koje nisu nužno u skladu s normom, prenose u druge stilove. Neke od tih osobitosti bile bi glagolske i imenske kolokacije (Blagus Bartolec, 2017: 286-287).

Blagus Bartolec (2017: 287) kolokacije definira kao „čvrste sveze koje se kao ustaljene upotrebljavaju u gotovu obliku, a nastaju najčešće zbog proširenja ili suženja značenja jednorječnice kojom se katkad ne može izreći potpun sadržaj (npr. značenjski potencijal imenice četkica sužava se kolokacijom četkica za zube)“. Imenske kolokacije najčešće nastaju spajanjem pridjeva i imenice (*anonimno pismo*), spajanjem dviju imenica (*pismo namjere*) i imenice i prijedložno-padežnog izraza (*država bez granica*), te su kao takve slabo predmet istraživanja među hrvatskim jezikoslovcima (Blagus Bartolec, 2017: 287). Glagolske se kolokacije definiraju kao izrazi čija je prva sastavnica glagol koji potom otvara mjesto imenici ili prijedložno-padežnom izrazu (Blagus Bartolec, 2017: 287).

Šojat, Filko i Farkaš (2016) prihvaćaju opis triju osnovnih modela glagolskih višerječnih sveza koje su izdvojili Baldwin i Kim (2010: 13-17), a to su:

- a) glagolsko-prijedložne sveze koje čine, u ovom slučaju, hrvatski glagoli koji zahtijevaju prijedložnu nadopunu, kao npr. *doći do / koga, čega*.
- b) sveze s „laganim“ glagolima (laganim glagolima smatraju se svi perifrazni, modalni i fazni glagoli (Silić i Pranjković 2005), koji zahtijevaju imensku dopunu radi ostvarenja cjelovitog značenja (npr. *dati izjavu, podnijeti ostavku*).
- c) glagolsko-imenski frazemi čije specifično značenje ne proizlazi iz značenja pojedinačnih sastavnica tog izraza (npr. *mlatiti praznu slamu*)

Prva dva temeljna tipa glagolskih sveza pojavljuju se u administrativno-poslovnom funkcionalnom stilu i predmet su istraživanja građe ovog diplomskog rada.

Često je dekomponiranje glagolskog predikata gdje se punoznačni glagol zamjenjuje s nepunoznačnim glagolom i odglagolskom imenicom, npr. *dati izjavu, doći do zaključka, uzeti u razmatranje, donijeti odluku*, zbog čega dolazi do stavljanja naglaska na imenicu, a ne glagol (Blagus Bartolec, 2017: 290)

6. Glagolske kolokacije u suvremenim administrativnim spisima

Strukturu glagolskih kolokacija čine glagoli, koji se nalaze na prvome mjestu, i imenica, imenska skupina ili prijedložno-padežni izraz. U glagolskim se kolokacijama pronalaze i punoznačni (*dobiti, isplatiti, podnijeti*) i nepunoznačni glagoli (*voditi, dati*, itd.) (Blagus Bartolec, 2017: 292).

Administrativnom stilu svojstveno je nekoliko struktura uz koje će se navesti primjeri iz odabrane građe koju čine *Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske* i *Zakon o parničnom postupku. Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske* (UZUSRH), prema Rezo, pripada ustavnim odlukama kao podstilu, dok *Zakon o parničnom postupku* (ZPP) pripada zakonima, a oba pripadaju administraciji.

*Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske*³ na snazi je od 22. ožujka 2002. godine otkada nije promijenjen niti nadopunjen, dok je *Zakon o parničnom postupku*⁴ na snazi od 1. siječnja 2023., kada je zadnji put nadopunjen. Oba zakona mogu se svrstati u suvremene administrativne spise jer su nastali u ovome stoljeću i jer su još uvijek na snazi. Oba su dokumenta preuzeta s mrežne stranice *Zakon.hr*, no objavljeni su i u *Narodnim novinama*. S obzirom na duljinu dokumenta, očekuje se da će u UZUSRH biti manje primjera glagolskih kolokacija.

6.1. Glagol + A

Ovu kolokacijsku svezu čine prijelazni glagol i imenica ili imenska skupina u akuzativu (Blagus Bartolec 2017: 292). Sljedeći primjeri pronađeni su u UZUSRH i ZPP:

1. dati izjavu

- ...o činjenicama koje se tiču rođenja, sklapanja braka ili smrti te kad je na temelju posebnih propisa dužan podnijeti prijavu ili *dati izjavu*. (ZPP)

2. dati mogućnost

- Sud će svakoj stranci *dati mogućnost* da se izjasni o zahtjevima i navodima protivne stranke. (ZPP)

³ Preuzeto sa stranice *Zakon.hr*; <https://www.zakon.hr/z/137/Ustavni-zakon-o-Ustavnom-sudu-Republike-Hrvatske>

⁴ Preuzeto sa stranice *Zakon.hr*; <https://www.zakon.hr/z/134/Zakon-o-parni%C4%8Dnom-postupku>

3. dati obavijesti

- Kao svjedoci mogu se saslušati samo osobe koje su sposobne *dati obavijesti* o činjenicama koje se dokazuju. (ZPP)

4. dati objašnjenje

- ...po potrebi će *dati objašnjenje* u povodu navoda žalbe koji se tiču tih povreda, odnosno provesti izviđaje da provjeri istinitost tih navoda u žalbi. (ZPP)

5. dati očitovanje

- ...odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će strankama, koje mogu *dati svoje očitovanje* u roku od osam dana. (ZPP)

6. dati podatak

- ...odnosno nazivu i matičnom broju pravne osobe, *dati podatak* o osobnom identifikacijskom broju. (ZPP)

7. dati pregled

- ...koji je prema sadržaju pravnoga odnosa dužan položiti račun ili *dati pregled* neke imovine i obveza,.. (ZPP)

8. dati prisegu

- Ako se svjedok ponovno saslušava, neće po drugi put *dati prisegu*, nego će se samo opomenuti na već danu prisegu. (ZPP)

9. dobiti podatke

- Ako stranka ne može sama saznati adresu osobe kojoj pismeno treba dostaviti, sud će nastojati od nadležnog tijela uprave ili na drugi način *dobiti potrebne podatke*. (ZPP)

10. donijeti odluku

- Ustavni sud *donijet će odluku* o zahtjevu, prihvaćenom prijedlogu i ustavnoj tužbi u pravilu u roku od najviše godinu dana. (UZUSRH)
- ...Ustavni sud će *donijeti odluku* o utvrđenju neustavnosti zakona ili neustavnosti i nezakonitosti drugog propisa, odnosno pojedinih njihovih odredaba. (UZUSRH)
- Vijeće može *donijeti odluku* samo jednoglasno. (UZUSRH)
- ...o čemu će *odluku donijeti* sud koji je izrekao novčanu kaznu. (ZPP)
- Kad treba *donijeti odluku* o jednostavnijim pitanjima, vijeće može odluku donijeti i u samom zasjedanju. (ZPP)

- O zahtjevu za naknadu troškova iz stavka 8. ovoga članka ovlašten je *donijeti odluku* i sudski savjetnik. (ZPP)
- ...ali ako je prekid nastupio poslije zaključenja glavne rasprave sud može na temelju te rasprave *donijeti odluku*. (ZPP)
- Ako drugostupanjski sud smatra da bi *odluku* trebalo *donijeti* na temelju pravne osnove... (ZPP)
- Ako s rasprave izostane jedna stranka ili obje stranke, sud će raspravljati o žalbi i *donijeti odluku* uzimajući u obzir osobito ono što je izneseno u žalbi i u odgovoru na žalbu. (ZPP)
- Vrhovni sud Republike Hrvatske dužan je *donijeti odluku* o prijedlogu za dopuštenje revizije u razumnom roku,... (ZPP)
- Vrhovni sud Republike Hrvatske dužan je *donijeti odluku* o reviziji podnesenoj protiv odluke drugostupanjskog suda u razumnom roku,... (ZPP)
- ...ukinut će svoju odluku, a i odluku višeg suda ako takva postoji, i *donijeti novu odluku* o glavnoj stvari. (ZPP)
- ...sud dužan *donijeti odluku* o žalbi podnesenoj protiv odluke prvostupanjskog suda u roku od trideset dana od dana primitka žalbe. (ZPP)

11. donijeti presudu

- Sud može u tijeku pripremanja glavne rasprave *donijeti presudu* na temelju priznanja... (ZPP)
- Za sve spojene parnice sud može *donijeti zajedničku presudu*. (ZPP)
- ...odnosno dijelom zahtjeva zaključiti raspravu i *donijeti presudu* (djelomična presuda). Pri ocjeni hoće li *donijeti* djelomičnu *presudu* sud će osobito uzeti u obzir veličinu zahtjeva ili dijela zahtjeva koji je sazrio za odluku. (ZPP)
- Sud je dužan bez odgode *donijeti* djelomičnu *presudu* ako su... (ZPP)
- U slučaju iz članka 200. ovoga Zakona sud je dužan *donijeti* djelomičnu *presudu* ako je... (ZPP)
- ...sud može iz razloga svrsishodnosti *donijeti* najprije *presudu* samo o osnovi tužbenog zahtjeva (međupresuda). (ZPP)
- ...sud će bez daljnjeg raspravljanja *donijeti presudu* kojom prihvaća tužbeni zahtjev (presuda na temelju priznanja). (ZPP)

- Sud neće *donijeti presudu* na temelju priznanja i kad je udovoljeno potrebnim uvjetima,... (ZPP)
- sud će bez daljnjega raspravljanja *donijeti presudu* kojom odbija tužbeni zahtjev (presuda na temelju odricanja). (ZPP)
- ...sud će na prijedlog tužitelja ili po službenoj dužnosti *donijeti presudu* kojom se prihvaća tužbeni zahtjev (presuda zbog izostanka) ako je udovoljeno ovim uvjetima:... (ZPP)
- ... sud će *donijeti presudu* kojom se tužbeni zahtjev odbija. (ZPP)
- U slučajevima predviđenim u st. 3. i 5. ovog članka *presudu* zbog izostanka sud može *donijeti* bez saslušanja stranaka. (ZPP)
- ...sud može *donijeti presudu* kojom se tužbeni zahtjev odbija. (ZPP)
- ...sud može bez zakazivanja ročišta *donijeti presudu* (članci 325. i 329.), ako ne postoje druge smetnje za njezino donošenje. (ZPP)

12. donijeti rješenje

- *Rješenja* iz stavka 1. ovoga članka sud može *donijeti* tijekom cijeloga parničnog postupka. (ZPP)
- ...sud će nastaviti po službenoj dužnosti i *donijeti rješenje* kojim se smatra da je tužitelj povukao tužbu... (ZPP)
- ...a za druge sudac pojedinac, *rješenje* o spajanju može *donijeti* vijeće. (ZPP)
- Ako utvrdi da zahtjevi iz stavka 1. ovoga članka nisu osnovani, sud će *donijeti rješenje* iz članka 186.b stavka 4. ovoga Zakona. (ZPP)

13. ispuniti ugovor

- ...mjesno je nadležan i sud mjesta gdje je prema sporazumu stranaka tuženik dužan *ispuniti ugovor*. (ZPP)

14. ispunjavati uvjete

- Nadležni odbor, uz svoj prijedlog, dostavlja Hrvatskom saboru listu svih kandidata koji *ispunjavaju uvjete* za izbor suca Ustavnog suda. (UZOUSRH)

15. izvesti dokaze

- Sud je ovlašten utvrditi činjenice koje stranke nisu iznijele i *izvesti dokaze* koje stranke nisu predložile... (ZPP)

- Te *dokaze* može *izvesti* i sudski savjetnik, a imaju isto značenje kao dokazi izvedeni u postupku osiguranja dokaza. (ZPP)
- ...ili ako *dokaz* treba *izvesti* u inozemstvu, sud će u rješenju o izvođenju dokaza odrediti rok do kojeg će se čekati izvođenje dokaza. (ZPP)
- Sud će *izvesti dokaz* vještačenjem kad je radi utvrđivanja ili razjašnjenja kakve činjenice potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže. (ZPP)
- Ako stranka ima punomoćnika, poziv na ročište na kojemu će se *izvesti dokaz* saslušanjem stranaka stranci ili osobi koja se treba saslušati za stranku uputit će se preko punomoćnika. (ZPP)
- ...navest će činjenice o kojima će se *izvoditi dokazi* te dokaze koji će se *izvesti*, a ako je potrebno, imenovat će i vještake. (ZPP)
- Izvođenje dokaza određuje sud rješenjem u kojemu će se naznačiti sporna činjenica o kojoj treba *izvesti dokaz* i dokazno sredstvo. (ZPP)

16. odbaciti tužbu

- Ustavni sud će rješenjem *odbaciti* ustavnu *tužbu*: ako nije nadležan; ako je ustavna tužba nepravodobna, nepotpuna, nerazumljiva ili nedopuštena... (UZUSRH)
- ...ukinut će provedene radnje u postupku i *odbaciti tužbu*. (ZPP)
- ...ukinut će provedene radnje u postupku i *odbaciti tužbu*, osim u slučajevima u kojima nadležnost suda u Republici Hrvatskoj ovisi i pristanku tuženika,... (ZPP)
- ...i *odbaciti tužbu* ako su nedostaci takve prirode da sprečavaju daljnje vođenje parnice. (ZPP)
- Ako tužitelj ne predujmi ta sredstva u roku koji je odredio sud u svom rješenju, sud će *tužbu odbaciti*. (ZPP)
- Ako oni tako ne postupe, sud će *tužbu odbaciti*. (ZPP)
- Ako tužitelj ne predujmi ta sredstva u roku koji je sud odredio u svom rješenju, sud će *tužbu odbaciti*. (ZPP)
- Sud će *odbaciti tužbu* protiv Republike Hrvatske podnesenu prije donošenja odluke o zahtjevu za mirno rješenje spora, odnosno prije isteka roka iz stavka 5. ovoga članka. (ZPP)

- Sud će *odbaciti tužbu* ako utvrdi da tužitelj nema pravnoga interesa tražiti donošenje presude iz stavka 1. ovoga članka prije dospelosti tražbine. (ZPP)
- Dok parnica teče, ne može se u pogledu istog zahtjeva pokrenuti nova parnica među istim strankama, a ako takva parnica bude pokrenuta, sud će *tužbu odbaciti*. (ZPP)
- ...ukinuti prvostupanjsku presudu i *odbaciti tužbu* ili preinačiti prvostupanjsku presudu. (ZPP)
- Ako su u postupku pred prvostupanjskim sudom povrijeđene odredbe članka 354. stavka 2. točke 2., 9., 13. i 14. ovoga Zakona, drugostupanjski će sud ukinuti prvostupanjsku presudu i *odbaciti tužbu*. (ZPP)
- ...ukinuti prvostupanjsku presudu i vratiti predmet nadležnome prvostupanjskom sudu ili će ukinuti prvostupanjsku presudu i *odbaciti tužbu*. (ZPP)
- ...te predmet vratiti na ponovno suđenje ili ukinuti drugostupanjsku, odnosno drugostupanjsku i prvostupanjsku presudu te *odbaciti tužbu*. (ZPP)

17. odbaciti žalbu

- Ako žalitelj u određenom roku ne postupi po traženju suda, sud će rješenjem *odbaciti žalbu* kao nepotpunu. (ZPP)
- Drugostupanjski sud može *odbaciti žalbu* kao nepravodobnu, nepotpunu ili kao nedopuštenu... (ZPP)
- Rješavajući o žalbi drugostupanjski sud može: 1) *odbaciti žalbu* kao nepravodobnu, nepotpunu ili nedopuštenu... (ZPP)

18. održati ročište

- ...ako ocijeni da je to potrebno, *održati ročište* sa strankama radi provjere jesu li ispunjeni uvjeti za povlačenje tužbe. (ZPP)

19. ostvariti pravo

- Zahtjev iz prethodnog stavka može podnijeti stranka koja zbog odbijanja nadležnosti nije mogla *ostvariti svoje pravo*,... (UZOUSRH)

20. podnijeti ispravu

- Stranka je dužna sama *podnijeti ispravu* na koju se poziva za dokaz svojih navoda. Stranka je dužna *podnijeti ispravu* u trenutku predlaganja tog dokaza, osim ako sud odredi drukčije. (ZPP)

- Treća osoba dužna je po nalogu suda *podnijeti ispravu* koju je po zakonu dužna pokazati ili podnijeti,...(ZPP)

21. podnijeti nalaz

- Ako je određeno više vještaka, oni mogu *podnijeti zajednički nalaz* i mišljenje kad se u nalazu i mišljenju slažu. (ZPP)

22. podnijeti očitovanje

- Vrhovni sud Republike Hrvatske koji će *podnijeti očitovanje* o postupcima iz članka 502.j ovoga Zakona. (ZPP)

23. podnijeti prijavu

- ...o činjenicama koje se tiču rođenja, sklapanja braka ili smrti te kad je na temelju posebnih propisa dužan *podnijeti prijavu* ili dati izjavu.

24. podnijeti prijedlog

- Stranka može *podnijeti prijedlog* za dopuštenje revizije i reviziju preko opunomoćenika koji je odvjetnik. (ZPP)
- Iznimno od stavka 1. ovoga članka, stranka može sama *podnijeti prijedlog* za dopuštenje revizije i reviziju ako ima položen pravosudni ispit,... (ZPP)
- Stranke mogu nakon podnošenja pravnog lijeka suglasno *podnijeti prijedlog* za postupak mirenja pred izmiriteljem suda nadležnog za odlučivanje o pravnom lijeku. (ZPP)
- Ako odluči *podnijeti prijedlog* za pokretanje oglednog postupka, sud će taj prijedlog sa spisom predmeta dostaviti... (ZPP)

25. podnijeti punomoć

- Punomoćnik je dužan pri prvoj radnji u postupku *podnijeti punomoć*.

26. podnijeti reviziju

- Stranke mogu *podnijeti reviziju* protiv drugostupanjske presude ako je Vrhovni sud Republike Hrvatske dopustio podnošenje revizije. (ZPP)
- Stranke mogu *podnijeti reviziju* i protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak pravomoćno završen ako je Vrhovni sud Republike Hrvatske dopustio podnošenje revizije. (ZPP)

27. podnijeti rješenje

- Privremeni zamjenik je dužan sudu *podnijeti rješenje* o postavljanju za privremenog zamjenika prigodom obavljanja prve radnje u postupku. (ZPP)

28. podnijeti tužbu

- ...obavljati sve radnje u postupku, a osobito *podnijeti tužbu*, povući je, priznati tužbeni zahtjev ili... (ZPP)
- Osoba koja namjerava *podnijeti tužbu* protiv Republike Hrvatske dužna se je prije podnošenja tužbe obratiti sa zahtjevom za mirno rješenje spora državnom odvjetništvu koje je stvarno i mjesno nadležno za zastupanje na sudu pred kojim namjerava *podnijeti tužbu* protiv Republike Hrvatske... (ZPP)
- Ako zahtjev iz stavka 1. ovoga članka ne bude prihvaćen ili o njemu ne bude odlučeno u roku od tri mjeseca od njegova podnošenja, podnositelj zahtjeva može *podnijeti tužbu* nadležnom sudu. (ZPP)
- ...kad je takvo ovlaštenje posebnim zakonom izrijekom predviđeno i uz uvjete predviđene tim zakonom, *podnijeti tužbu* (tužba za zaštitu kolektivnih interesa i prava)... (ZPP)
- ...ovlaštena je *podnijeti tužbu* kojom će zatražiti da se utvrdi da određenim postupanjem,... (ZPP)

29. podnijeti zahtjev

- ... ima pravo *podnijeti zahtjev* Ustavnom sudu za ocjenu suglasnosti tog zakona ili pojedinih njegovih odredaba s Ustavom. (UZOUSRH)
- ... a Ustavnom sudu će *podnijeti zahtjev* za ocjenu suglasnosti spornog propisa, odnosno pojedine njegove odredbe s Ustavom i zakonom. (UZOUSRH)
- ...ima pravo *podnijeti zahtjev* nadležnom tijelu za izmjenu pravomoćnoga pojedinačnog akta kojim joj je povrijeđeno pravo... (UZOUSRH)
- ...ima pravo *podnijeti zahtjev* nadležnom tijelu za izmjenu toga pojedinačnog akta odgovarajućom primjenom odredaba o ponavljanju postupka. (UZOUSRH)
- ..., stranka može u roku iz članka 58. stavka 4. ovoga Ustavnog zakona *podnijeti zahtjev* nadležnom sudu da se te posljedice otklone naknadom štete. (UZOUSRH)
- Stranka je dužna *podnijeti zahtjev* za izuzeće suca čim sazna da postoji razlog za izuzeće, ... (ZPP)

- ...odlučio *podnijeti zahtjev* Sudu Europske unije o tumačenju Ugovora Europske unije te... (ZPP)
- Stranka je dužna *podnijeti zahtjev* za izuzeće vještaka čim sazna da postoji razlog za izuzeće, a najkasnije prije početka izvođenja dokaza vještačenjem. (ZPP)
- ..., *podnijeti zahtjev* sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojemu je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda... (ZPP)

30. podnijeti žalbu

- Protiv presude donesene u prvom stupnju stranke mogu *podnijeti žalbu* u roku od petnaest dana od dana dostave prijepisa presude... (ZPP)

31. poduzimati mjere

- Ustavni sud će nadzirati ustavnost i zakonitost provođenja državnog referenduma i *poduzimati mjere* odgovarajućom primjenom odredaba članka 87. do 96. ovoga Ustavnog zakona. (UZOUSRH)

32. poduzimati radnje

- Sudionici mogu *poduzimati radnje* u postupku osobno ili preko punomoćnika. (UZOUSRH)
- Predsjednik vijeća može *poduzimati* samo one *radnje* u postupku i donositi samo one odluke za čije je poduzimanje odnosno donošenje ovlašten ovim Zakonom. (ZPP)
- Do donošenja rješenja predsjednika suda sudac može *poduzimati* samo one *radnje* za koje postoji opasnost od odgode. (ZPP)
- ...oni mogu *poduzimati radnje* u postupku potrebne za ostvarivanje svojih ovlasti. (ZPP)
- Zakonski zastupnik može u ime stranke *poduzimati sve radnje* u postupku,... (ZPP)
- ...on može te *radnje poduzimati* samo ako ima takvo ovlaštenje... (ZPP)
- Dok se ne otklone ti nedostaci, mogu se u postupku *poduzimati* samo one *radnje* zbog čije bi odgode mogle nastati štetne posljedice za stranku. (ZPP)
- ...a parnično je sposoban prema zakonu Republike Hrvatske, može sam *poduzimati radnje* u postupku. Zakonski zastupnik može *poduzimati radnje* u postupku samo dok strani državljanin ne izjavi da sam preuzima vođenje parnice. (ZPP)
- Stranke mogu *poduzimati radnje* u postupku osobno ili preko punomoćnika... (ZPP)

- ...stavljati zahtjev za ovrhu ili osiguranje i *poduzimati* potrebne *radnje* u postupku u povodu takva zahtjeva;... (ZPP)
- ... punomoćnik je ovlašten i nadalje *poduzimati radnje* u postupku, ali novi zakonski zastupnik može opozvati punomoć. (ZPP)
- ...i *poduzimati* sve ostale parnične *radnje* u rokovima u kojima bi te radnje mogla poduzimati stranka kojoj se pridružio... (ZPP)
- Za trajanja prekida postupka sud ne može *poduzimati* nikakve *radnje* u postupku... (ZPP)
- ...*poduzimati* sve *radnje* koje je tijekom pripremanja glavne rasprave ovlašten donositi,.. (ZPP)

33. pokrenuti postupak

- Ustavni sud na sjednici odlučuje rješenjem hoće li prihvatiti prijedlog i *pokrenuti postupak*. (UZOUSRH)
- Sud neće *pokrenuti* ogledni *postupak* ako je o pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava već doneseno rješenje kojim se revizija dopušta... (ZPP)

34. pokrenuti spor

- ...osobito okolnost da su pojedine od stranaka imale razloga *pokrenuti spor* zbog neizvjesnosti pravnog pitanja... (ZPP)

35. poništiti propis

- Ustavni sud može *poništiti propis*, odnosno pojedine njegove odredbe, uzimajući u obzir sve okolnosti od važnosti za zaštitu ustavnosti i zakonitosti,... (UZOUSRH)

36. predložiti dokaze

- ...na kojima temelje svoje zahtjeve i *predložiti dokaze* potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica. (ZPP)

37. prihvatiti prijedlog

- Ustavni sud na sjednici odlučuje rješenjem hoće li *prihvatiti prijedlog* i pokrenuti postupak. (UZOUSRH)

38. prihvatiti zahtjev

- U povodu tužbi iz članka 186.b stavka 1. i 2. ovoga Zakona sud će rješenjem *prihvatiti zahtjev* za polaganje računa,... (ZPP)

39. provoditi odluke i rješenja

- Sva tijela državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna su u okviru svoga ustavnog i zakonskog djelokruga *provoditi odluke i rješenja* Ustavnog suda. (UZOUSRH)

40. provoditi postupak

- Sudski savjetnici ovlaštene su u prvom stupnju *provoditi* parnični *postupak*,... (ZPP)
- Sudski savjetnici u parničnom postupku su ovlaštene *provoditi postupak* i predlagati sudu odluku... (ZPP)

41. provesti postupak

- Ako ne prihvati prijedlog kojeg mu je dao sudski savjetnik, nadležni sudac će sam *provesti postupak*. (ZPP)
- ...ako je očito da će se tako lakše *provesti postupak* ili ako za to postoje drugi važni razlozi. (ZPP)
- ...drugostupanjski će sud sam *provesti postupak* uz odgovarajuću primjenu odredaba o postupku pred prvostupanjskim sudom... (ZPP)
- Ako je u povodu drugostupanjske odluke iz stavka 1. ovoga članka potrebno iznova *provesti postupak* pred prvostupanjskim sudom, prvostupanjski sud će drugostupanjskom sudu prijedlog za donošenje dopunske odluke dostaviti zajedno s prijepisom spisa. (ZPP)

42. sastaviti zapisnik

- ...neće se *sastaviti zapisnik*, nego će se na izvorniku odluke staviti bilješka o vijećanju i glasanju. (ZPP)
- ... o čemu će javni bilježnik *sastaviti zapisnik* i o tome izravno obavijestiti sud. (ZPP)
- Ako je to potrebno, dostavljač će o dostavi *sastaviti* poseban *zapisnik* i priložiti ga uz dostavnicu. (ZPP)

43. zaključiti nagodbu

- ...obavljati sve radnje u postupku, a osobito podnijeti tužbu, povući je, priznati tužbeni zahtjev ili se odreći tužbenog zahtjeva, *zaključiti nagodbu*... (ZPP)
- Stranke mogu tijekom cijelog postupka pred parničnim sudom do njegovog pravomoćnog okončanja *zaključiti nagodbu* o predmetu spora... (ZPP)

- Ako stranke hoće *zaključiti nagodbu* pred prvostupanjskim sudom nakon donošenja prvostupanjske odluke... (ZPP)
- ...od drugostupanjskog suda da ga se obavijesti o tome je li već odlučeno u povodu žalbe te obavijestiti taj sud da stranke namjeravaju *zaključiti sudsku nagodbu*. (ZPP)

44. zaključiti postupak

- ...upozoriti stranke da će se na tom ročištu, ako za to budu ispunjeni uvjeti, *zaključiti prethodni postupak* i provesti glavna rasprava. (ZPP)
- Po okončanju pripremnog ročišta sud će rješenjem *zaključiti prethodni postupak*. (ZPP)
- U postupku u sporovima male vrijednosti sud će na pripremnom ročištu *zaključiti prethodni postupak* i na istom ročištu održati glavnu raspravu,... (ZPP)
- ...održati pripreмно ročište na kojem će *zaključiti prethodni postupak* i na istom ročištu održati glavnu raspravu. (ZPP)

45. zaključiti raspravu

- ... i na istom ročištu održati i *zaključiti glavnu raspravu*. (ZPP)
- ...*zaključiti glavnu raspravu* i odlučiti o tužbi odnosno tužbenom zahtjevu... (ZPP)
- ...sud može u vezi sa sazrelim zahtjevima, odnosno dijelom zahtjeva *zaključiti raspravu* i donijeti presudu (djelomična presuda). (ZPP)

U *Ustavu o Ustavnom sudu Republike Hrvatske* i *Zakonu o parničnom postupku* pronađeno je četrdeset i pet (45) glagolskih kolokacija koje čine glagoli s imenicama u akuzativu, a skupno navedeno to su: *dati izjavu, dati mogućnost, dati obavijest, dati objašnjenje, dati očitovanje, dati podatak, dati prisegu, dobiti podatke, donijeti odluku, donijeti presudu, donijeti rješenje, , ispuniti ugovor, ispunjavati uvjete, izvesti dokaze, odbaciti tužbu, odbaciti žalbu, održati ročište, ostvariti pravo, podnijeti ispravu, podnijeti nalaz, podnijeti očitovanje, podnijeti prijavu, podnijeti prijedlog, podnijeti punomoć, podnijeti reviziju, podnijeti rješenje, podnijeti tužbu, podnijeti zahtjev, podnijeti žalbu, poduzimati mjere, poduzimati radnje, pokrenuti postupak, pokrenuti spor, poništiti propis, predložiti dokaze, prihvatiti prijedlog, prihvatiti zahtjev, provoditi odluke i rješenja, provoditi postupak, provesti postupak, sastaviti zapisnik, zaključiti nagodbu, zaključiti postupak, zaključiti raspravu*. Najviše glagolskih kolokacija tvori se s glagolom podnijeti, njih jedanaest (11), a glagolske kolokacije koje se najviše puta spominju u građi su *donijeti odluku, donijeti presudu, podnijeti zahtjev, odbaciti tužbu* i *poduzimati radnje*.

6.2. Pasivne konstrukcije s glagolskim kolokacijama

Pasivne konstrukcije s glagolskim kolokacijama „nemaju status čvrstih glagolskih kolokacija, nego su uvjetovane sintaktičkim i značenjskim ustrojem s obzirom na sadržaj koji se izriče“ (Blagus Bartolec, 2017: 295).

1. biti donesen

- ...ako stranka sazna za nove činjenice ili nađe ili stekne mogućnost da upotrijebi nove dokaze na temelju kojih je za stranku mogla *biti donesena* povoljnija odluka da su te činjenice ili dokazi bili upotrijebljeni u prijašnjem postupku. (ZPP)

2. biti dostupan

- Pismena koja se dostavljaju preko pretačnice ne smiju *biti dostupna* osobama... (ZPP)

3. biti istaknut

- Presuda mora *biti istaknuta* na internetskoj stranici e-oglasna ploča sudova osam dana, računajući od dana kada je održano ročište na kojem se presuda objavljuje. (ZPP)

4. biti izuzet

- Vještak može *biti izuzet* iz istih razloga iz kojih može biti izuzet sudac, ali se za vještaka može uzeti i osoba koja je već bila saslušana kao svjedok. (ZPP)
- ...ako je u donošenju odluke sudjelovao sudac koji je po zakonu morao *biti izuzet*... (ZPP)

5. biti nadležan

- ...na prijedlog stranke odredit će koji će stvarno nadležni sud *biti mjesno nadležan*. (ZPP)

6. biti nazočan

- ...*biti nazočan* i sudjelovati u izvođenju dokaza putem suda države članice primateljice zahtjeva. (ZPP)
- Predstavnici tiska i drugih sredstava priopćavanja mogu *biti nazočni* sjednici i javnoj raspravi, te drugim skupovima u Ustavnom sudu. (UZUSRH)

7. biti obrazložen

- Rješenje mora biti obrazloženo ako se njime odbija prijedlog stranke ili ako se njime rješava o prijedlozima stranaka koji su među sobom u opreci, a može *biti obrazloženo* i u

drugim slučajevima kad je to potrebno. Pisani sastav rješenja treba da sadrži uvijek uvod i izreku, a obrazloženje samo ako prema stavku 1. ovog članka rješenje mora *biti obrazloženo*. (ZPP)

8. biti okončan

- Odluka o dopuštenosti donijet će se vodeći računa o: – broju pokrenutih postupaka te predvidivom roku u kojem bi oni redovitim putem mogli *biti pravomoćno okončani*,... (ZPP)

9. biti otežano

- Ako postoji opravdana bojazan da se neki dokaz neće moći izvesti ili da će njegovo kasnije izvođenje *biti otežano*, može se u tijeku, a i prije pokretanja parnice predložiti da se taj dokaz izvede. (ZPP)
- ...razloge iz kojih smatra da je izvođenje toga dokaza nužno radi utvrđenja tih činjenica, te zašto se kasnije on neće moći izvesti ili će njegovo izvođenje *biti otežano*. (ZPP)

10. biti podnesen

- Obrasci prema Uredbi br. 861/2007. i drugi zahtjevi ili očitovanja mogu *biti podneseni* kao podnesci, telefaksom ili elektroničkim putem. (ZPP)

11. biti pozvan, biti kažnjen

- Sudac Ustavnog suda ne može *biti pozvan* na kaznenu odgovornost, pritvoren ili *kažnjen* za izraženo mišljenje ili glasovanje u Ustavnom sudu. (UZOUSRH)

12. biti potpisan

- Podnesak u elektroničkom obliku mora *biti potpisan* kvalificiranim elektroničkim potpisom... (ZPP)

13. biti povrijeđen

- ...stranka čiji je interes zbog nastalog sukoba povrijeđen ili bi mogao *biti povrijeđen*. (UZOUSRH)

14. biti prihvaćen

- ...može *biti prihvaćen* samo utoliko ukoliko je on s obzirom na stanje spora u vrijeme... (ZPP)

- ...da se presuda kojom će *biti prihvaćen* koji od zahtjeva iz prethodnih točaka ovoga stavka objavi na trošak tuženika u medijima,... (ZPP)
- ...iz presude kojom će *biti prihvaćeni* zahtjevi iz tužbe iz članka... (ZPP)

15. biti priložen

- ...ili uz njih mora *biti priložen* njihov ovjereni prijevod na tom jeziku. (ZPP)

16. biti prisutan

- U prostoriji u kojoj se vijeća i glasa mogu *biti prisutni* samo članovi vijeća i zapisničar. (ZPP)

17. biti pritvoren

- Sudac Ustavnog suda može *biti pritvoren* bez odobrenja Ustavnog suda samo ako je zatečen da čini kažnjivo djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina. (UZOSRH)

18. biti proširen

- ...uz tužitelja pristupiti novi tužitelj ili tužba može *biti proširena* na novog tuženika s njegovim pristankom. (ZPP)

19. biti razriješen

- Sudac Ustavnog suda može *biti razriješen* dužnosti prije isteka vremena na koje je izabran... (UZOUSRH)

20. biti saslušan/saslušana (stranka)

- ...da stranka koja dođe na ročište može *biti saslušana* u odsutnosti druge stranke. (ZPP)

21. biti sastavljen

- Zamolnice iz inozemstva za izvođenje dokaza kao i obavijesti prema Uredbi br. 2020/1783 moraju *biti sastavljene* na hrvatskom jeziku ili uz njih mora biti priložen prijevod na hrvatski jezik. (ZPP)

22. biti štetan

- ...ali samo u opsegu koji je po mišljenju suda bezuvjetno potreban u posebnim okolnostima u kojima bi javnost mogla *biti štetna* za interese pravde. (ZPP)

23. biti tužen

- Ako u stranoj državi državljanin Republike Hrvatske može *biti tužen* pred sudom koji, prema odredbama ovog Zakona, ... (ZPP)
- Više osoba mogu jednom tužbom tužiti odnosno *biti tužene* (suparničari):... (ZPP)
- Glavni dužnik i jamac mogu *biti zajednički tuženi* ako to nije u protivnosti sa sadržajem ugovora o jamstvu. (ZPP)

24. biti udaljen

- Tijekom postupka propisanog odredbama članka 11. i 12. ovoga Ustavnog zakona sudac Ustavnog suda može *biti udaljen* od obavljanja dužnosti. (UZUSRH)

25. biti vezan

- U tom će slučaju sud *biti vezan* za ta utvrđenja u parnici u kojoj će se ta osoba na njih pozvati. (ZPP)
- Nakon donošenja pravnog shvaćanja Vrhovnog suda Republike Hrvatske sud će u nastavljenim postupcima *biti vezan* tim pravnim shvaćanjem. (ZPP)

Pasivne konstrukcije, iako nemaju čvrst status glagolskih kolokacija, često se upotrebljavaju u administrativnom stilu. U ovoj se građi pojavljuju sljedeće: *biti donesen, biti dostupan, biti istaknut, biti izuzet, biti nadležan, biti nazočan, biti obrazložen, biti okončan, biti otežan, biti podnesen, biti potpisan, biti povrijeđen, biti prihvaćen, biti priložen, biti prisutan, biti pritvoren, biti proširen, biti razriješen, biti saslušan, biti sastavljen, biti štetan, biti tužen, biti udaljen, biti vezan.*

7. Zaključak

Administrativni stil jedan je od pet funkcionalnih stilova hrvatskog standardnog jezika kojim se služi pri službenoj komunikaciji u diplomaciji, zakonodavstvu, politici, vojsci, policiji, industriji, trgovini i administraciji. Administrativni stil teži jasnoći, jednostavnosti, preciznosti i nedvosmislenosti, a zbog okruženja u kojem se upotrebljava smatra se sinonimom za hrvatski standardni jezik, zbog čega mnogi izrazi koji su u njemu prisutni, i njemu svojstveni, prelaze u druge stilove i tamo se udomaćuju. Istraživanje *Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske* i *Zakona o parničnom postupku*, koji pripadaju suvremenim administrativnim spisima, temelji se na pojavnosti glagolskih kolokacija, odnosno glagolskih kolokacija koje čine glagol i imenica u akuzativu i pasivne konstrukcije. Dakako, zbog duljine *Ustava*, u njemu je pronađeno znatno manje glagolskih kolokacija nego u *Zakonu o parničnom postupku*. Najveća je pojava glagolskih kolokacija koje čine glagol i imenica u akuzativu, a najučestaliji od njih su *donijeti odluku*, *donijeti presudu*, *podnijeti zahtjev*, *odbaciti tužbu* i *poduzimati radnje*, dok se najviše pronađenih kolokacija sastoji od glagola *podnijeti*, kao što su *podnijeti zahtjev*, *podnijeti prijedlog*, *podnijeti tužbu*, *podnijeti žalbu*, *podnijeti rješenje*, *podnijeti punomoć*, *podnijeti ispravu*, *podnijeti prijavu*, *podnijeti nalaz*, *podnijeti reviziju*, *podnijeti očitovanje*. Pasivne se konstrukcije, iako nemaju čvrst status glagolskih kolokacija, često upotrebljavaju u administrativnom stilu. U uspoređenoj se građi najčešće pojavljuju *biti povrijeđen*, *biti tužen* i *biti prihvaćen*, sintagme tipične za sudske i ostale pravne postupke.

8. Literatura

1. Andrijanić, Ljubica. 2009. Administrativni stil. *Hrvatistika*, studentski jezikoslovni časopis 3/3. Osijek.
2. Badurina, Lada. 2007. Jezično raslojavanje i tipovi diskursa. Preuzeto s: <https://stilistika.org/stiloteka/analize/163-jezicno-raslojavanje-i-tipovi-diskursa> (pristupljeno: 1.9.2023.)
3. Badurina, Lada; Kovačević, Marina. 2001. *Raslojavanje jezične stvarnosti*. Rijeka: Izdavački centar Rijeka.
4. Baldwin, Timothy; Kim, Su Nam. 2010. *Multiword Expressions*. Handbook of Natural Language Processing, Second Edition. Ur. Indurkha, Nitin; Damerau, Fred J. CRC Press. Boca Raton. USA. 267–292.
5. Blagus Bartolec, Goranka. 2017. Glagolske kolokacije u administrativnome funkcionalnom stilu, *Rasprave* 43/2. 285–309.
6. Frančić, Anđela; Hudeček, Lana, Mihaljević, Milica. 2005. *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*, Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
7. Guberina, Petar. *Stilistika*. Preuzeto s: <https://stilistika.org/i-sto-je-stilistika> (pristupljeno: 1. 9. 2023.)
8. Hudeček, Lana. 2020. *Administrativizmi u rječniku (na primjeru hrvatskoga mrežnog rječnika –mrežnika)*. U: *Od norme do uporabe 2*, zbornik radova. Ur. Glušac, Maja. Osijek - Zagreb: Filozofski fakultet – Hrvatska sveučilišna naklada.
9. Hudeček, Lana; Lewis, Kristian; Mihaljević, Milica. 2011. Pleonazmi u hrvatskome standardnom jeziku. *Rasprave: časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 37/1. 41–72.
10. Katnić-Bakaršić, Marina. 2001. *Stilistika*. Sarajevo.
11. Kovačević, M., Badurina, L. 2001. *Jezični paradoksi administrativnog stila*. Drugi hrvatski slavistički kongres. Zbornik radova I. Osijek. 479-487.
12. Kševi, Marija. 2018. *Redoslijed nenaglašenih riječi u hrvatskom jeziku (na primjeru enklitika u administrativnom stilu)*. Filozofski fakultet u Rijeci, diplomski rad.
13. Mihaljević, Milica. 2002. Funkcionalni stilovi hrvatskoga (standardnog) jezika. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. 28. 325-344.
14. Mihaljević, Milica; Kovačević, Barbara. 2006. Frazemi kroz funkcionalne stilove. *Jezik*. 53/1. 1– 40.

15. Mihaljević, Milica 2020. *Osobni stil – nazivlje i razvoj u prvoj polovici 20. stoljeća*. U: *Od norme do uporabe 2*, zbornik radova. Ur. Glušac, Maja. Osijek: Filozofski fakultet Osijek.
16. Pranjković, Ivo. 1996. *Funkcionalni stilovi i sintaksa*. *Suvremena lingvistika* 41–42/1–2. 519–527.
17. Pranjković, Ivo; Badurina, Lada. 2012. Načini izražavanja imperativnosti, u: *Bosanskohercegovački slavistički kongres I*, Zbornik radova, knjiga 1 (Lingvistika). Sarajevo: Slavistički komitet. 619–628.
18. Rezo, Vladimira. 2018. Jezik hrvatskih administrativno-poslovnih tekstova u 20. stoljeću. *Povijest hrvatskoga jezika*. 5. knjiga: 20. stoljeće – prvi dio. 371–439.
19. Rišner, Vlasta; Glušac, Maja. 2011. *Kroz mijene i dodire publicističkoga stila*. Osijek: Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.
20. Ryznar, Anera. 2016. Koliko je danas funkcionalna funkcionalna stilistika. *Croatica: časopis za hrvatski jezik, književnost i kulturu* 40/60. 101–110.
21. Silić, Josip. 2006. *Funkcionalni stilovi hrvatskoga standardnog jezika*. Zagreb: Disput.
22. Silić, Josip; Pranjković, Ivo. 2007. *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*. Zagreb: Školska knjiga.
23. Šojat, Krešimir; Filko, Matea; Farkaš, Daša. 2016. Verbal Multiword Expressions in Croatian. Proceedings of the Second International Conference Computational Linguistics in Bulgaria. Ur. Institute for Bulgarian Language; Bulgarian Academy of Sciences. Institute for Bulgarian Language – Bulgarian Academy of Sciences. Sofia. 78–85.
24. Tošović, Branko. 1988. *Funkcionalni stilovi*. Sarajevo: Svjetlost.

9. Kratice i izvori

UZUSRH – Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

<https://www.zakon.hr/z/137/Ustavni-zakon-o-Ustavnom-sudu-Republike-Hrvatske>

(pristupljeno 14.8.2023.)

ZPP – Zakon o parničnom postupku. [https://www.zakon.hr/z/134/Zakon-o-](https://www.zakon.hr/z/134/Zakon-o-parni%C4%8Dnom-postupku)

[parni%C4%8Dnom-postupku](https://www.zakon.hr/z/134/Zakon-o-parni%C4%8Dnom-postupku) (pristupljeno 14.8.2023.)